

A Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe és a kapcsolódó önértékelő kérdőív fogalommagyarázatai

Adatfelvétel tervezése

A statisztikai információk terén jelentkező új, vagy módosuló elvárások, illetve a statisztikai adatelőállítási folyamatban érintett szervezetek, személyek új, vagy módosuló igényeinek összegyűjtése és rendszerezése statisztikai adatfelvételek formájában. Az adatfelvételek tervezése egy folyamat, mely magában foglalja a felmerült igények kiszolgálhatóságának vizsgálatát, a jelenlegi termékek felülvizsgálatát, módosítását, illetve azok statisztikai előállítási folyamatának felülvizsgálatát, módosítását is. Az adatfelvételek tervezési folyamata tartalmazza pl. az adatok begyűjtése, feldolgozása, termékek előállítása stb. során használt eljárásokat, módszereket, alkalmazásokat.

Adathozzáférési csatorna

Az adathozzáférés módjai, melyeken keresztül az adatok a felhasználókhöz jutnak. Különböző adathozzáférési csatornák esetén különböző feltételek mellett lehet az adatokhoz jutni.

Adatrevíziók

A hivatalos statisztikában revízióknak tekintünk minden már megjelent, nyilvánosságra hozott adat értékében történt változtatást. Az adatok revíziójának alapvető célja az adatok minőségének javítása és ezáltal a statisztika céljával összhangban a jellemezni kívánt valóság minél pontosabb tükrözése. Ezért az adatok felülvizsgálatára minden olyan esetben szükség van, amikor az adatok a publikálás időpontjában nem tartalmaznak minden, a jellemezni kívánt jelenség pontos leírását lehetővé tevő információt. A revízió a statisztikai munka normál jelensége.

Adatvédelem

Minden olyan jogi, módszertani, fizikai, informatikai és egyéb eljárás, módszer, tevékenység, amelyet annak érdekében alkalmaznak, hogy a rendelkezésre álló adatokat a jogosulatlan, céltól eltérő felhasználástól megóvják.

Adminisztratív adatforrás

Olyan adatforrás, amelyben tárolt adatok gyűjtését vagy azokról nyilvántartás vezetését jogszabály írja elő az adminisztratív adatforrás kezelője számára. Ezek a nyilvántartások, adatbázisok olyan adatokat tartalmaznak, amelyek jogszabályban előírt jogok érvényesítéséhez, kötelezettségek teljesítéséhez, gyakran költségvetési bevételekhez és kiadásokhoz kapcsolódnak. Többnyire országos érvényű közfeladatok végrehajtása keretében épülnek fel, tehát az adott igazgatási program szempontjából teljes körűek.

Aggregált adat

Az aggregált adat az egyedi adatok valamilyen transzformációs folyamattal történő átalakítása többnyire aggregáció révén (pl. gyakoriságok megszámlálása és összegzés, csoportosítás, reprezentatív felmérésnél számba kell venni, hogy a súlyok milyen kiválasztási valószínűséghez tartoznak.) A statisztika célját a tömegesen előforduló jelenség egészének jellemzését az egyedi adatok aggregálása biztosítja.

A statisztikák előállításában érintett háttérintézmények

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjainak irányítása, felügyelete alá tartozó vagy a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjával jogviszonyban álló, további szervezet. Ha a háttérintézmény szerepe pusztán előírt adatszolgáltatás(ok) teljesítése a hivatalos statisztika előállítója felé, és a háttérintézmény a hivatalos statisztika előállításában, módszertani fejlesztésében, az adatok statisztikai célú informatikai feldolgozásában, publikálásában stb. közvetlenül egyéb módon nem vesz részt, önmagában ezen adatszolgáltatói tevékenysége nem tartozik a hivatalos statisztikai tevékenységbe.

A vonatkozási idő és a statisztikai adatok közzéi időpontja közötti optimális időtáv

A statisztikai termékek időszerűségének legfontosabb jellemzője. Az optimális időtávot több tényező befolyásolja, pl. a termék elvárt pontossága, felhasználók igényei, adatelőállítás folyamatok bonyolultsága, költségek. Cél, hogy a közzététel és a leírt esemény referenciaideje között eltelt idő a lehető legrövidebb legyen.

Derogáció

Az EU-tagságból fakadó bizonyos követelmények alóli átmeneti időre adott könnyítés vagy mentesség.

Egyedi adat

Olyan adat vagy adatok olyan együttese, amely – a mindenkori legjobb technikai lehetőségek igénybevételével – lehetővé teszi a statisztikai egység közvetlen vagy közvetett azonosítását, illetve azon keresztül eddig nem ismert információ felfedését.

Előzetes adat

A végleges adattá minősítés előtt ideiglenes tájékoztatási céllal – a pontosság és a minél korábbi közzététel igényének kompromisszumaként – publikált, elfogadható hibahatáron belüli adat, amely végleges adatként részlegesen még módosulhat (pl. a hivatalosan dokumentált adatforrások eredményeinek figyelembevétele folytán).

Előzetes hozzáférés

Kiadványokhoz vagy adatokhoz a tájékoztatási program szerinti nyilvános közzétételhez képest korábbi, előre meghatározott, szűk kört érintő hozzáférés. Az előzetes hozzáférés célhoz kötött, és szigorú szabályok kell, hogy kizárják az embargó előtti adatok kiszivárgását. Ilyen cél lehet különösen az érintett intézmények vezetőinek felkészülése, illetve a sajtóhíradások elkészítése a nyilvánosságra hozatal időpontjára.

ENSZ Közgyűlésének a Hivatalos Statisztika Alapelveiről szóló deklarációja

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) Közgyűlése 2014. január 29-én fogadta el a „Hivatalos statisztika alapelvei” (Fundamental Principles of Official Statistics) című határozatot.

A dokumentum rögzíti egyebek mellett, hogy a hivatalos statisztika a demokratikus társadalom információs rendszerének nélkülözhetetlen eleme, a hivatalos statisztikai szervezeteknek a gyakorlatban jól hasznosítható, megbízható minőségű statisztikát kell előállítaniuk költséghatékony módon, és azokat pártatlanul, mindenki számára hozzáférhetővé kell tenniük. A hivatalos statisztikai szolgálatoknak az adatok begyűjtése, előkészítése, feldolgozása, elemzése és közzététele során szigorúan szakmai megfontolások szerint kell eljárniuk. Az adatok forrásának (közvetlen adatgyűjtés vagy másodlagos adatforrások (pl. adminisztratív adatok, Big Data)) meghatározásakor szakmai, minőségi, költséghatékonysági szempontokat, valamint az adatszolgáltatók terhelését is mérlegelniük kell. A hivatalos statisztikai céllal gyűjtött személyes és egyedi adatokat szigorúan bizalmasan kell kezelniük, és kizárólag statisztikai célra szabad felhasználniuk. Az Alapelvek között szerepel a két- és sokoldalú nemzetközi együttműködés fontossága, a nemzetközi összehasonlíthatóság biztosítása, a módszertani harmonizáció szükségessége.

Európai Statisztika Gyakorlati Kódexe

Az Európai Bizottság 2005. május 25-én elfogadott közleményében ajánlásként jelent meg "Az Európai Statisztika Gyakorlati Kódexe", amely az ESR tagjai számára határoz meg a statisztikák fejlesztése, előállítása, közzététele során követendő 15 alapelvet. Az elvek három főbb területet fednek le: az intézményi környezetet, a statisztikai folyamatokat és a statisztikai termékeket. Minden elvhez több ismérv tartozik, amelyek konkretizálják az elveket és az azokban megfogalmazott elérendő célokat. Ezzel egyben hivatkozási alapul szolgálnak a Gyakorlati Kódex megvalósulásának ellenőrzésére.

A Kódex elveinek végrehajtásának ellenőrzése már az elfogadás évében elkezdődött, fokozatosan épült az ellenőrzés rendszere: egységes önértékelő kérdőív alkalmazásával (2005-2006), helyszíni szakmai ellenőrzésekkel (2006-2007), és a fejlesztési tervek teljesüléséről évente készítendő jelentésekkel. 2008-ban létrehoztak egy független bizottságot a Kódex ESR-beli alkalmazásának figyelésére, valamint a Kódex menedzselésével kapcsolatos tanácsadásra (ESGAB). A gazdasági válság újabb kihívást jelentett az EU gazdaságpolitikai koordinációja szempontjából. 2009-ben az EU európai statisztikáról szóló rendelete külön, a 11-es cikkben nevesítette a Gyakorlati Kódexet. Ugyancsak 2009-ben megalakult a Sponsorship on Quality a Kódex továbbfejlesztésének irányítására. Az Európai Bizottság 2011. április 15-én elfogadott közleményében stratégiát határozott meg az európai statisztikák minőségirányításának megerősítésére, többek között a Gyakorlati Kódex továbbfejlesztésére vonatkozóan.

A Sponsorship on Quality 2011-es zárójelentésében foglalt javaslatnak megfelelően az Európai Statisztikai Rendszer Bizottsága (ESRB) 2011 szeptemberében jóváhagyta a Gyakorlati Kódex aktualizált változatát. Ezzel párhuzamosan az ESRB elfogadta a Minőségbiztosítási Keretrendszert (Quality Assurance Framework) is, amely iránymutatásként szolgál a Gyakorlati Kódex végrehajtásához. A Gyakorlati Kódex elvei a Minőségbiztosítási

Keretrendszerrel és a Minőségügyi értelmező szótárral (Quality Glossary) együtt az ESR közös minőségügyi keretrendszerét alkotják.

Európai Statisztikai Rendszer (ESR)

Az Európai Statisztikai Rendszert (ESR) azzal a céllal hozták létre, hogy uniós szinten összehasonlítható statisztikai adatok álljanak rendelkezésre.

Az ESR partnerségi együttműködés a Közösség statisztikai hatósága – vagyis a Bizottság (Eurostat) – és a nemzeti statisztikai hivatalok, valamint más, az egyes tagállamokban az európai statisztikai adatok fejlesztéséért, előállításáért, valamint közzétételéért felelős nemzeti hatóságok között. E partneri együttműködésnek tagjai az EGT- és az EFTA-országok is.

Az ESR olyan együttműködés, amelyben az Eurostat feladata, hogy uniós szinten összehasonlítható statisztikai adatok álljanak rendelkezésre. Tagállami szinten – állami vagy uniós célból – valósul meg az adatok gyűjtése, statisztikák előállítása, amely alapján az Eurostat európai aggregátumokat állít elő. Az ESR az uniós és nemzeti szint közötti együttműködést és az adatok harmonizálásának elősegítését hivatott megvalósítani, amely keretében különböző ESR szintű fórumokon képviseltethetik magukat, érdekeiket a tagállamok.

Az ESR-en belüli koordináció kiterjed a tagjelölt országokra, valamint európai szinten a Bizottság más szolgálataira, hivatalokra, az Európai Központi Bankra és nemzetközi szervezetekre (például OECD, ENSZ és regionális szervezetei Világbank stb.) is.

Explicit, implicit befolyásolás

Közvetlenül a statisztikai szakmai döntést nem a statisztika vagy a közlés minőségének javítása céljából eltéríteni szándékozó egyértelmű (explicit) rendelkezés, utasítás, kérés, vagy a szakmai döntést áttételesen (implicit módon) — a más területen előidézett hatása által—befolyásolni szándékozó magatartás.

Felfedés elleni védelem

Statisztikai célra összeállított adatállományok módosítását célzó olyan módszerek összessége, amelyek a lehető legnagyobb mértékben csökkentik a felfedési kockázatot. Az adatállományok felfedés elleni védelmének legfontosabb célja annak megakadályozása, hogy egyedi adatok jelenjenek meg bennük.

Felvételi keret

A felvételi keret a felvételi sokaság megfigyelésére alkalmas egységeket, azok jellemzőit leíró nyilvántartás adott időpontra vonatkozó állapota.

Fizikai adatvédelem

Olyan adatvédelmi megoldások összessége, amelyek célja az adatok külső, fizikai behatásoktól, veszélyektől való megóvása, valamint az eszközök és adatok közelébe jutásának megnehezítése.

Folyamatminőség

A statisztikai adatelőállítási folyamatok minősége.

Idősor törés

Az az esemény, amikor az idősor tulajdonságaiban olyan mértékű változás következik be, amittől annak viselkedése megváltozik.

Idősor-visszavezetés

Kihasználva az idősorok jellemző viselkedését, idősor-modellezési technikákkal lehetőség van az első tényleges mérési pontnál régebbi adatok becslésére is. Ezt a folyamatot nevezzük idősor-visszavezetésnek.

Informatikai biztonság

A statisztikai adatelőállítási folyamatok céljából üzemeltetett elektronikus információs rendszereknek az ESR tagjai és a statisztikai adatokat felhasználók számára olyan kielégítő mértékű állapota, amelyben a rendszerekben kezelt adatok bizalmosságának, sértetlenségének és rendelkezésre állásának, valamint a rendszerek elemei sértetlenségének és rendelkezésre állásának szempontjából zárt, teljes körű, folytonos és a kockázatokkal arányos védelem valósul meg.

Jó gyakorlat

Olyan gyakorlat, amely bizonyítottan jól működik és jó eredményeket hoz, ezáltal modellként, követendő példaként javasolható mások számára. A jó gyakorlat jellemzően tesztelt, validált megoldás, ami többszöri alkalmazása során gyűjtött jó tapasztalatokra alapozva megosztásra méltó más szervezetekkel, személyekkel.

Közzétételi rend

A statisztikai termékek és szolgáltatások előállításának főbb irányvonalait, kereteit és szabályait tartalmazza. Részletesen leírja az elkészítők körét és felelősségét, szabályozza az előállítási folyamatot, valamint meghatározza az elkészítési időpontot, beleértve a részfolyamatok időpontjait is.

Mintavétel

Olyan módszer, melynek során a vizsgálandó sokaság nem minden tagját figyeljük meg. A megfigyelt részsokaság alapján vonunk le következtetést a sokaság egészére.

Metaadat

Adat a statisztikai adatról. A statisztikai adatok tartalmát, formáját, jellemzőit, forrását, minőségét, az előállítás során alkalmazott eljárásokat, módszertant leíró szöveges, vagy számszerű adatok.

Mikroadat

Olyan, rekordok sorozatából álló állomány, amely megfigyelési egységek adatait tartalmazza. Az aggregált adatok előállításának elsődleges forrása.

Minőség

A szolgáltatás, illetve termék azon tulajdonsága, jellegzetessége, hogy az milyen mértékben felel meg a megrendelő, a felhasználó deklarált vagy feltételezett elvárásainak.

Minőségindikátor

A termék-, illetve folyamatminőség mérésének olyan eszköze, amely valamely minőség-összetevő szempontjából összefoglalóan jellemzi a statisztikai termék, illetve folyamat minőségét.

Minőségmenedzsment

A statisztikai termékek és folyamatok minőségének rendszeres és következetes tervezését, mérését, értékelését és fejlesztését egységes fogalmi megközelítésbe és eljárási rendszerbe szervező, a teljes statisztikai adatelőállítási folyamat minőségi elvárásainak és jellemzőinek megértését, átláthatóságát, egységes alkalmazását támogató keretrendszer.

Minőség-összetevők

Minőség-összetevők alatt a relevancia, pontosság, időszerűség, időbeli pontosság, hozzáférhetőség, érthetőség, koherencia, összehasonlíthatóság szempontjait értjük.

Összehasonlíthatóságot korlátozó tényezők

Minden olyan hatás, melynek eredményeként a statisztikai adat nincs összhangban a többi, vele logikai, gazdasági és társadalmi szempontból kapcsolatban álló adattal, és korlátozottan alkalmassá vagy alkalmatlanná válik időbeli, valamint földrajzi területek és tárgykörök közötti összehasonlításra.

Relevancia

A relevancia azt jelzi, hogy a statisztikai adatok mennyire felelnek meg a jelenlegi és a potenciális felhasználók igényeinek: minden szükséges statisztikai adat elérhető-e, illetve, hogy a rendelkezésre álló mutatók, adatok és azok háttérében álló fogalmak mennyiben tükrözik vissza a felhasználók igényeit.

Részadat – összegzett adat konzisztencia

Az aggregátum és az aggregátumot alkotó adatok azon tulajdonsága, hogy tartalmukat, vonatkozási idejüket tekintve olyan közös jellemzőkkel bírnak, ami által az aggregálás, dezaggregálás elvégezhető, azaz az adatok összegzése gazdasági, társadalmi értelemmel bír.

Statisztikai adatelőállítási folyamat

A statisztikai termékek előállításának egységes szakaszokra osztott lépései, amelyek a statisztikai információk terén jelentkező igények felmérésétől az előállított adatok közzétételéig az adott statisztika teljes életútját lefedik. A hivatalos statisztika előállításának nemzetközileg kidolgozott, egységes folyamatszakaszainak meghatározását részletesen a Generic Statistical Business Process Model (GSBPM) tartalmazza, ennek hazai adaptációját a KSH dolgozta ki Egységes Statisztikai Folyamatmodell (ESTFM) megnevezéssel, amely így a KSH statisztikai adatelőállítási folyamataira vonatkozó folyamatmátrix.

A statisztikai adatelőállítási folyamat így minden hivatalos statisztikai tevékenység alapfolyamata. A folyamatmodell egységes keretet, nyelvezetet ad az alkalmazott módszertanok, gyakorlatok rendszerezéséhez és fejlesztéséhez.

Statisztikai adatfelvétel

Egy adott sokaság adott időszakra vagy időpontra vonatkozó ismérveinek gyűjtése egy társadalmi, gazdasági vagy környezeti jelenség statisztikai megfigyelése céljából, különböző adatforrások felhasználásával.

Statisztikai osztályozások

A statisztikai osztályozás a sokaság elemeinek olyan csoportosítása, amely alapján a statisztikában csoportképző ismérvek alkalmazásával egy sokaság egyedeiből, tevékenységek, tulajdonságok stb. összességéből adott tulajdonság szerint homogén alcsoportokat lehet képezni, illetve a listába sorolt ismérv alapján a sokaság egyedeit lehet egymástól megkülönböztetni, illetve azokat szisztematikusan nyilvántartani. A csoportokat minden esetben jellemzi a teljesség (a sokaság minden egységének helye legyen valamelyik osztályban) és az átfedés-mentesség (a sokaság minden egyes egysége egy és csakis egy kategóriába legyen sorolható).

Statisztikai tájékoztatási tevékenység

A tájékoztatási tevékenység az a munkafázis, amelynek során a felhasználók számára alkalmas, az igényeiknek leginkább megfelelő formátumban, az adatvédelemmel kapcsolatos jogszabályoknak megfelelően elérhetővé válnak a statisztika termékei, szolgáltatásai. A statisztikai tájékoztatási tevékenység célja, hogy minél több, minél jobb minőségű adat és információ jusson el minél több felhasználóhoz, a számukra legmegfelelőbb csatornán, formátumban, előre ismert feltételekkel és költségekkel, az adatszolgáltatók adatainak védelmét és az adatokhoz való egyenlő feltételek szerinti hozzáférést biztosítva.

Statisztikai termékek

Nyilvánosságra hozott statisztikai információk, függetlenül a közzététel módjától. A statisztikai termék mindig valamilyen sokaság jellemzőit leíró, elemző információ, amely a nyilvánosság számára hozzáférhető, tipikusan a jellemzett sokaság egyedeinek azonosítása nélkül.

Statisztikai termékek elérendő megbízhatósága

Lényegében a statisztikai termékek minőségének az a szintje, azaz a termék relevanciájára, pontosságára, időszerűségére, időbeli pontosságára, hozzáférhetőségére, érthetőségére, valamint összehasonlíthatóságára és koherenciájára vonatkozó azon tulajdonságai, amelyet elérni kívánunk.

Statisztikai termékek elérendő pontossága

A pontosság a statisztika által valamely jelenségre becsült érték és a valódi, de ismeretlen sokasági érték közötti eltérés/hiba. Ezzel összhangban egy adott termék elérendő pontossága az eltérésnek/hibának az a szintje, amit még elfogadunk (tolerálunk), azzal, hogy az előálló becsült érték az eltérés/hiba azon szintje mellett is a jellemezni kívánt sokasági értéket még jó minőségben közelíti.

Statisztikai termékek pontosságának ismérvei

A statisztikai termékek azon tulajdonságai, amivel annak pontossága, azaz a termék által tartalmazott információk és a valódi sokasági érték közötti eltérés/hiba mértéke jellemezhető. Ezek többnyire a mintavételi és nem mintavételi hibákban foghatók meg.

Szakstatisztika

Olyan téma, amelynek egy közös eredményterméke van, és statisztikai adatelőállítási folyamata azonos fogalmakkal, módszertannal jellemezhető.

Szakstatisztikák módszertani dokumentációja

A szakstatisztikákról rendszeresen készített módszertani leírás, mely kiterjed a szakstatisztika adatforrásaira, jogalapjaira, adatelőállítási folyamatára, módszertanára és kapcsolataira más szakstatisztikákkal, illetve statisztikai termékekkel.

Tájékoztatási csatornák

A statisztikai tájékoztatás hatékonyságának egyik kulcstényezője a megfelelő tájékoztatási csatorna megválasztása.

Tájékoztatási csatornák formái: honlap, közösségi média csatornák (Facebook, Twitter), e-mailés kommunikáció, nyomtatott kiadványok, telefon, postai levelezés, személyes ügyfélfogadás

Tájékoztatási termékek

Formái:

1. Aggregált adatok
2. Mikroadatok
3. Metaadatok
4. Kiadványok
5. Csoportoknak, személyeknek megrendelésre készített anyagok, adatösszeállítások
6. Egyéb, vizuális tartalmak: infografikák, térképek, alkalmazások, videók, stb.

Tájékoztatási politika

A tájékoztatási politika kialakításának célja a statisztikai tájékoztatási tevékenység főbb elveinek kialakítása és közzététele, melyeket a belső szabályzatok, eljárásrendek ültetnek át a gyakorlatba. A tájékoztatási politika olyan dokumentum, amely illeszkedik a statisztikai szervezet szabályzataihoz, stratégiáihoz és minőségpolitikájához.

Tájékoztatási program

A tájékoztatási program a statisztikai termékek megjelenését szabályozza.

Főbb témakörei:

- Mi jelenjen meg?
- Milyen formában?
- Mikor jelenjen meg?

Formái lehetnek:

- Tájékoztatási/közzételteli naptár (Tartalmazza: a közzététel időpontját (terméktől függő pontossággal, például év, hónap, nap, óra, dátum, módosított dátum, megjelent dátum), a kiadvány címét, a kiadvány angol címét, tárgyidőszak, -időpont, tárgyidőszak, -időpont (angolul), adatbázisba kerülés dátumát.)
- Kiadványkatalógus, kiadványadatbázis (Tartalmazza a kiadvány címét, ezenkívül egyéb paramétereket, például a kiadvány témakörét, a várható megjelenés hónapját, a módosított várható megjelenés és a tényleges megjelenés hónapját, formátumát, terjedelmét, kiadványtípusát, a megjelenés nyelvét, a közzététel módját, a kiadvány árát, valamint tartalmi összefoglalót. Belső munkatársaknak készült változat a katalógushoz képest további információkat is tartalmazhat.)

Termékminőség

A statisztikai termékek minősége.

Tudományos függetlenség

A tudományos függetlenség a statisztikai tevékenységet megalapozó eszközök kiválasztásának és alkalmazásának tárgyilagosságára vonatkozik. A megállapított tudományos célok megvalósítására a szakmai ismeretek állása szerint leginkább alkalmas technikák, definíciók és módszerek kiválasztását jelenti oly módon, hogy önmagában az alkalmazásra kerülő módszerekről, eljárásokról szóló döntés ne befolyásolja az elérhető végeredményt valamilyen érdekcsoport javára vagy hátrányára.

Vezetői eszközök

Olyan, a szervezet elé kitűzött célok elérése érdekében kialakított tervszerű eljárások, gyakorlatok, melyek a vezetői akarat érvényesítését szolgálják. A szervezeti cél elérésére irányuló irányító, ellenőrző, kommunikációs tevékenységek, a munka végrehajtását elősegítő tervszerű, szervezett eljárások összessége.

Végleges adat

A végleges adat a teljes statisztikai adatelőállítási folyamat eredményterméke, hivatalos közlésül szolgál adott társadalmi, gazdasági vagy környezeti jelenség meghatározott időszaki/időponti állapotáról. A végleges adat felülvizsgálatát, illetve utólagos átdolgozását csak a publikálást követően jelentkező speciális körülmények – pl. módszertani változások, indexszámok súlyszám-cseréje – tehetik szükségessé.

Vonatkozási idő

Az az időintervallum vagy időpont, amire a megfigyelt változó, mutató vonatkozik.

Vonatkozási kör

A megfigyelési egységek meghatározott kritériumokkal behatárolt sokasága, amelyre az adott megfigyelés, feldolgozás, illetve adatközlés kiterjed.